

รายงานการประชุม

การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญประเด็นปัญหาสุขภาพและบริการด้านสุขภาพ
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาโครงการงบจ่ายตามตัวชี้วัดเกณฑ์คุณภาพและผลงาน
บริการปฐมภูมิ (Quality and Outcomes Framework, QOF) ในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า”

วันอังคารที่ 28 กรกฎาคม 2558 เวลา 13.00-16.00

ณ โรงแรมริชมอนด์ สไตลิส คอนเวนชั่น จ.นนทบุรี (ห้องทิพวรรณบอลรูม)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นพ.ชูชัย ศรชำนิ	สำนักหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
2. พญ.สุกัญญา หังสพฤกษ์	โรงพยาบาลองค์กรักษ์ จังหวัดนครนายก
3. ดร.ศิริขวัญ บริหาร	สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
4. นางศศิธร ไชยสังข์	สาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ
5. นายสุพจน์ สงวนกิตติพันธ์	สถาบันประชาคมภูเก็ต
6. นายปรเมษฐ์ จีนา	สาธารณสุขอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
7. นายชัยณรงค์ สังข์จำง	สาธารณสุขอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร
8. นายทวีศิลป์ ชัยชนะ	สาธารณสุขอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
9. นายสมโชค พูลสุข	สาธารณสุขอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
10. คุณไพโรจน์ กวินเลิศวัฒนา	สาธารณสุขอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
11. นายสมทบ สอนราช	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุ่งใหญ่ จังหวัดพิจิตร
12. นายสาคร นาดี๊ะ	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านต่อม จังหวัดพะเยา
13. Dr.Paramjit Gill	University of Birmingham
14. Dr.Francoise Cluzeau	National Institute for Health and Care Excellence (NICE)
15. ดร.นพ.ยศ ตรีพัฒนานนท์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
16. ดร.ภญ.ศรีเพ็ญ ตันติเวสส	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
17. ดร.ภญ.จันทนา พัฒนเภสัช	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
18. นางสาวรักมณี บุตรชน	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
19. นางสาวรุ่งนภา คำผาง	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
20. นางสาวสโรชา ชูติพงษ์ชัยวัฒน์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
21. นางสาวณัฐธิดา มาลาทอง	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
22. นางสาวบุญทริกา รัชตเศรษฐนันท์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
23. นางสาวพรพิมล แสนสะอาด	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
24. นางสาวสุกฤดี ดั่งโคตะ	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
25. นางสาวอนงค์วดี ต่านปาน	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
26. นายนรินทร์ธร จันทรไพจิตร	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

เริ่มประชุมเวลา 13.00 น.

ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ กล่าวเปิดประชุม และเริ่มดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุม

ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประชุมว่าต้องการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ด้านสุขภาพ เพื่อนำไปพัฒนาตัวชี้วัดและทดสอบตัวชี้วัดในลำดับถัดไป จากนั้นเริ่มดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุมดังนี้

ระเบียบวาระที่ 2 การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาทางสุขภาพที่จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพบริการ

ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ นำเสนอการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาทางสุขภาพที่จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพบริการ (รายละเอียดตามเอกสารประกอบการประชุม) ผลการทบทวนปัญหาสุขภาพในประเทศไทย จากข้อมูลทุติยภูมิต่างๆ เช่น ข้อมูลภาระโรค การสำรวจสุขภาพผู้สูงอายุ สถิติด้านสาธารณสุข ฯลฯ พบว่าประเด็นปัญหาสุขภาพที่เข้าเกณฑ์สำหรับจัดลำดับความสำคัญของงานพัฒนาคุณภาพบริการปฐมภูมิจำนวน 9 เรื่อง ได้แก่

1. การคัดกรองการติดเชื้อสุรา สูบบุหรี่ และใช้สารเสพติด และบำบัดอย่างย่อ โดย ASSIST
2. การประเมินความเสี่ยงโดยรวม (global risk score) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
3. การป้องกันและการดูแลรักษาโรคความดันโลหิตสูง และเบาหวาน
4. การคัดกรองมะเร็งปากมดลูกและการรักษาอย่างทันที่
5. การคัดกรอง ให้คำปรึกษา และรักษาไวรัสตับอักเสบบีและซี
6. การใช้ยาปฏิชีวนะอย่างเหมาะสม
7. การวินิจฉัยและดูแลรักษาโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังและโรคหืด (COPD and asthma)
8. การให้บริการมารดาก่อนคลอด รวมถึงการลดการผ่าคลอด (Antenatal care)
9. กำลังคน การฝึกอบรม และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับบริการปฐมภูมิ

ระเบียบวาระที่ 3 การอภิปรายเพื่อจัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาสุขภาพและบริการสุขภาพ

ผู้เข้าร่วมประชุมมีข้อเสนอแนะดังนี้

- การคัดกรองการติดเชื้อสุราและสูบบุหรี่ มีตัวชี้วัดที่เป็นนโยบายของกรมควบคุมโรคอยู่แล้ว เสนอให้มีตัวชี้วัดที่สามารถพัฒนาในระดับครอบครัว เพื่อให้มีความเข้มแข็ง และบ่มเพาะให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี
- การประเมินปัจจัยเสี่ยงโดยรวมที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ควรเป็นรูปธรรม และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ที่ประชุมเสนอให้มีการประเมินร่วมกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น
- การดำเนินการเรื่องโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง มีข้อจำกัด เช่น case manager ไม่ได้อยู่ที่หน่วยบริการปฐมภูมิ นอกจากนี้ ควรมีการคัดกรองร่วมกับชุมชน เพื่อให้ประชาชนรับรู้ความเสี่ยงต่างๆ และมีความตระหนักในการดูแลตนเองเพิ่มขึ้น
- การคัดกรองเรื่องมะเร็งปากมดลูก และไวรัสตับอักเสบบีและซี ไม่ควรเป็นการรักษา เพราะไม่ตอบโจทย์บริการปฐมภูมิ ควรเปลี่ยนจากการรักษาเป็นการให้วัคซีน

- การใช้ยาปฏิชีวนะอย่างเหมาะสม ปัญหาไม่ได้อยู่ที่หน่วยบริการปฐมภูมิ ควรรวมถึงคลินิกเอกชน และร้านขายยา ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบาย antibiotic smart use สำหรับหน่วยบริการปฐมภูมิอยู่แล้ว
- ปัญหาสุขภาพที่ควรพัฒนาตัวชี้วัดเพิ่มเติม มีดังนี้ 1) เรื่องอาหารปลอดภัย ซึ่งจะเชื่อมโยงกับโรคมะเร็ง เบาหวาน ความดันโลหิตสูง และโรคติดต่อทางเดินอาหาร 2) เรื่องอุบัติเหตุที่ทำเฉพาะเทศกาล ที่ประชุมเสนอให้ร่วมมือกันระหว่างกระทรวงให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 3) เรื่องการควบคุมโรคติดต่อ เช่น โรคไข้เลือดออก โรคมือเท้าปาก ควรมีตัวชี้วัดสำหรับโรงเรียนและศูนย์เด็กเล็ก 4) เรื่องพัฒนาการเด็ก ทำได้น้อย เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเวลา 5.) เรื่องทันตกรรมเบื้องต้น
- ควรพิจารณาการเข้าถึงบริการปฐมภูมิของประชาชน โดยคำนวณจากสัดส่วนผู้มาใช้บริการเทียบกับผู้ที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด เพื่อสะท้อนถึงความสำเร็จในบริการปฐมภูมิ และจะอย่างไรให้เกิดความศรัทธาต่อบริการปฐมภูมิมากยิ่งขึ้น

ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหน่วยบริการปฐมภูมิ ดังนี้

- ด้านบุคลากร ปัญหาที่พบคือแต่ละหน่วยบริการมีจำนวนและประเภทบุคลากรแตกต่างกัน และมีการทำงานแยกส่วนโดยไม่เชื่อมต่อกัน ที่ประชุมเสนอให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเทียบเคียงกัน
- ด้านโครงสร้างของระบบบริการ และทรัพยากร ที่ประชุมเสนอให้มีการพัฒนาตามบริบทพื้นที่ และให้มีการทำงานเป็นโซนในการจัดการสุขภาพ สามารถเกลี่ยทรัพยากร และบูรณาการร่วมกันได้ โดยใช้ สสอ. เป็นตัวเชื่อม เพราะการพัฒนาบางประเด็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยบริการในการวางมาตรการร่วมกัน

ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัด QOF ดังนี้

- ตัวชี้วัดคุณภาพบางตัวไม่เหมาะสม ที่ประชุมเสนอให้มีการกำหนดตัวชี้วัดเป็นแบบ bottom up คือให้พื้นที่กำหนดตัวชี้วัดเอง และควรแยกตัวชี้วัดของระดับ รพช. และ รพ.สต.
- ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการใช้ตัวชี้วัดที่แน่นอน เพื่อให้หน่วยบริการปฐมภูมิใช้เป็นข้อมูลสำหรับพิจารณาลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การจ้างบุคลากรเพิ่ม

ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ ตั้งประเด็นคำถามว่า ถ้าให้เงินอีกก้อนเพื่อเพิ่มคุณภาพสำหรับ รพ.สต. ตามรายหัวประชากรในพื้นที่ที่จะเกิดแรงจูงใจในการเพิ่มคุณภาพหรือไม่ เงินจะถูกใช้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และจะมีผลดีหรือผลเสียมากกว่ากัน ที่ประชุมให้ความเห็น ดังนี้

- รพ.สต. ต้องการกลยุทธ์เข้าไปจัดการมากกว่าเงิน อาจจะต้องเตรียมทีมเข้าไปสนับสนุน ปรับปรุงสมรรถนะของหน่วยบริการปฐมภูมิให้ดีขึ้น และควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง สปสช. และกระทรวงสาธารณสุข
- สปสช. ควรปรับเปลี่ยนจากผู้ซื้อบริการเป็นผู้ร่วมลงทุนในการจัดบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ควรปรับเปลี่ยนจากผู้บริหาร มาเป็นผู้ร่วมสนับสนุน และพัฒนาระบบบริการสุขภาพ

ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ ตั้งประเด็นคำถามเพิ่มเติมว่า ที่ประชุมมีความเห็นอย่างไร หากกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้บริหารจัดการงบประมาณ QOF

- งบ QOF ควรแยกออกจากงบเหมาจ่ายรายหัว เพราะถ้ามีเงินขั้นต่ำในการจัดบริการ ผู้ให้บริการก็ให้บริการได้เต็มที่ เพราะมีหลักประกันว่าสามารถจัดบริการได้
- เรื่องของระบบบริการสุขภาพเป็นเรื่องใหญ่ กลไกเรื่องของการบริหารจัดการการเงินการคลัง อาจจะต้องมีการพัฒนาระบบเพื่อให้สอดคล้องกัน ไม่ควรเอาเงินเป็นตัวตั้ง แล้วทำงานให้ตอบโจทย์ แต่ต้องเอางานเป็นตัวตั้ง และเอาเงินมาตอบโจทย์ จะทำให้ทุกอย่างเป็นไปอย่างราบรื่น

ระเบียบวาระที่ 4 ผลการจัดลำดับความสำคัญ และสรุปการประชุม

หลังจากที่ประชุมได้อภิปรายเสร็จสิ้น ดร.นพ.ยศ ตีระพัฒนานนท์ ขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมเลือกปัญหาสุขภาพ 3 เรื่องโดยไม่ต้องเรียงลำดับ จากนั้นรวมคะแนนและจัดลำดับปัญหาสุขภาพที่ได้คะแนนจากมากไปน้อย ทีมวิจัยจะนำผลการจัดลำดับจากที่ประชุมนี้ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน (จากโรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด รพ.สต.) และองค์กรไม่แสวงกำไร ไปผนวกกับผลการจัดลำดับโดยผู้ทำงานด้านนโยบาย/วิชาการ ซึ่งจัดประชุมวันที่ 27 ก.ค. 2558 เพื่อนำเสนอคณะกรรมการกำกับทิศเพื่อให้ข้อคิดเห็นต่อผลการจัดลำดับความสำคัญและคัดเลือกปัญหาสุขภาพสำหรับพัฒนาตัวชี้วัด จากนั้นทีมวิจัยจะดำเนินการพัฒนาตัวชี้วัดสำหรับปัญหาสุขภาพที่ได้รับการคัดเลือกลำดับแรกๆ ก่อน จากนั้นจึงจะพัฒนาตัวชี้วัดสำหรับปัญหาสุขภาพลำดับถัดไป ตามระยะเวลาและงบประมาณที่มี โดยจำนวนตัวชี้วัดสำหรับแต่ละปัญหาสุขภาพอาจมีความแตกต่างกัน และจะมีการทดสอบการใช้ตัวชี้วัดในพื้นที่จริง 3 เดือน และนำเสนอผลการทดสอบต่อทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหาร เพื่อร่วมกันตัดสินใจว่าตัวชี้วัดสามารถใช้ได้จริง มีประโยชน์ และสามารถทำให้คุณภาพบริการปฐมภูมิดีขึ้น ผลการจัดลำดับความสำคัญสำหรับประเด็นปัญหาสุขภาพที่จะพัฒนาตัวชี้วัด เป็นดังตาราง

ปัญหาสุขภาพ	คะแนน
การประเมินความเสี่ยงโดยรวม (global risk score) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	8
กำลังคน การฝึกอบรม และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับบริการปฐมภูมิ	7
การป้องกันและการดูแลรักษาโรคความดันโลหิตสูง และเบาหวาน	6
การคัดกรองการดื่มสุรา สูบบุหรี่ และใช้สารเสพติด และบำบัดอย่างย่อ โดย ASSIST	3
การคัดกรองมะเร็งปากมดลูกและการรักษาอย่างทันที่	2
การใช้ยาปฏิชีวนะอย่างเหมาะสม	2
การวินิจฉัยและดูแลรักษาโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังและโรคหืด (COPD and asthma)	2
การให้บริการมารดาก่อนคลอด รวมถึงการลดการผ่าคลอด (Antenatal care)	1
การคัดกรอง ให้คำปรึกษา และรักษาไวรัสตับอักเสบบีและซี	0

ปิดการประชุม เวลา 15.00 น.

นางสาวณัฐธิดา มาลาทอง
ผู้บันทึกการประชุม

ภญ.จันทนา พัฒนเกสัช
ผู้ตรวจสอบรายงานการประชุม